

ACTIEPROGRAMMA CULTUURBEREIK 2001 - 2004

PROVINCIE UTRECHT

ACTUALISERING 2003

DECEMBER 2002

INHOUD

I	De kernpunten uit het actieprogramma	4
II	Algemene bevindingen	6
	1. Organisaties en gemeenten	6
	2. Communicatie	7
	3. Kwaliteit	7
	4. Van het landelijke front	8
III	Resultaten 2001/2002	9
IV	De impulsen 2003-2004	11
	1. Versterking van de programmering	11
	2. Ruim baan voor culturele diversiteit	16
	3. Investeren in de jeugd	17
	4. Beter zichtbaar maken van het cultureel vermogen	18
	5. Culturele planologie op de kaart zetten	19
V	Cultuur en School	22
VI	Beeldende kunst en vormgeving	24
	Financiële overzichten	26

I De kernpunten uit het actieprogramma 2001-2004 (overeenkomstig het vastgestelde beleidskader)

Het Actieprogramma Cultuurbereik 2001-2004 bevat een verzameling projecten waarmee wij een belangrijke tendens in de cultuursector willen stimuleren, namelijk het zoeken naar nieuwe manieren van omgaan met het publiek. Het algemene doel is een breder, diverser publiek te betrekken bij cultuur. Dit met behulp van een ander aanbod, op andere plekken. Het betreft zowel het algemene publiek als specifieke publieksgroepen.

Ook de andere provincies en 30 grote(re) gemeenten (waaronder Utrecht en Amersfoort) stellen zo'n programma op. Het initiatief komt van het rijk, dat voor 50% meefinanciert onder de voorwaarde van matching.

Het actieprogramma schept ruimte voor vernieuwing van de cultuurpraktijk in het lopende beleid. Daarnaast biedt het programma de mogelijkheid om passende onderdelen van haar eigen Cultuurnota 1999-2004 uit te voeren of meer vaart te geven.

Landelijk zijn vijf hoofddoelen of thema's overeengekomen:

- * versterking van de programmering van culturele accommodaties
- * ruim baan voor culturele diversiteit
- * investeren in de jeugd
- * beter zichtbaar maken van het cultureel vermogen
- * culturele planologie op de kaart zetten.

Sleutelbegrippen voor de concrete invulling van ons actieprogramma zijn samenwerken en grens verleggen: samenwerken en vernieuwing binnen een discipline van cultuur, samenwerking buiten de gebaande paden, met andere disciplines en andere maatschappelijke sectoren, het in praktijk brengen van onorthodoxe ideeën. Op deze sleutelbegrippen en de vijf hoofddoelen worden projectplannen beoordeeld.

Wat de aanpak betreft kiest de provincie Utrecht enerzijds voor de beproefde methode van rechtstreekse stimulering van het culturele veld. In nauwe samenspraak met organisaties worden projecten ontwikkeld. Anderzijds zet de provincie in op gestructureerde samenwerking met de 31 gemeenten. Dit is voor ons cultuurbeleid een nieuwe aanpak. Wij gebruiken het actieprogramma om te komen tot een systematiek waarbij gemeenten (ook de grote) en provincie een gezamenlijke culturele agenda bepalen en afspraken maken over uitvoering ervan.

Het provinciaal Utrechts actieprogramma houdt het midden tussen een beleidsprogramma en een projectenboek. Dit vertaalt zich in de financiële meerjarenramingen, waarin zowel concrete projecten als dekkredieten voor bepaalde beleidstrajecten staan. Elk jaar actualiseren wij het programma.

Ieder provinciaal actieprogramma bestaat van rijkswege uit drie delen. Twee daarvan zijn een voortzetting van het beleid dat is vastgelegd in de provinciale Cultuurnota die loopt tot 2004. Het gaat ten eerste om het deel Cultuur en School. Dit staat geheel in het teken van de hoofddoelstelling *Investeren in de jeugd*.

Ten tweede is er een afzonderlijk deel Decentrale geldstroom beeldende kunst, waarin zowel de vijf landelijke hoofddoelstellingen als het thema cultureel ondernemerschap doorwerken.

Het derde, algemene deel van het actieprogramma vormt het wezenlijk nieuwe element in het gehele programma, qua thematiek en qua werkwijze. Dit hoofdstuk gaat dan ook vooral over dat nieuwe onderdeel.

De lezer vindt hier het geactualiseerde Actieprogramma Cultuurbereik voor de jaren 2003-2004.

II Algemene bevindingen

De uitvoering van het actieprogramma begon in april 2001. Langzaamaan begint het steeds meer vrucht af te werpen. Veel projecten zijn goed onderweg of inmiddels al voltooid. Hiervan doen wij beknopt verslag in het hoofdstuk Resultaten 2001/2002. Diverse projecten hebben ook geleid tot de nodige aandacht in de media en mede daardoor tot vele enthousiaste bezoekers. De door enkele GS-leden afgeschoten kanonskogel tijdens de Open Monumentennacht landde zelfs in het NOS-journaal.

Zoals uit het geactualiseerde programma blijkt lukt het ook om de 5 landelijke hoofddoelen duidelijk te vertalen niet alleen in losse projecten maar ook in een meer samenhangende beleidsmatige aanpak.

Vooraf de doelstelling om culturele diversiteit zichtbaar te maken is in het afgelopen jaar tot wasdom gekomen en wordt in 2003 uitgebouwd.

Wij willen in 2003 extra aandacht aan het thema van centrale beschikbaarheid van alle culturele informatie in de gemeenten in de provincie. Het landelijk model hiervoor gaat uit van het onderbrengen van zo'n centraal fysiek en virtueel punt – de wat saaie landelijke benaming is "cultuurpunt" - in de bibliotheek. Wij willen op grond van de landelijke ervaringen de mogelijkheden van een Utrechts model verkennen. Het gaat hierbij om een vernieuwende vorm van informatie-uitwisseling en publieksbereik. Dit project sluit aan op landelijke ontwikkelingen in het bibliotheekwerk, op de provinciale agenda 2010 "Open poort tot kennis" en de gemeentelijke cultuurpuntprojecten die recent vanuit het Actieprogramma Cultuurbereik gestart zijn. Dit is geen los project maar kent samenhang met andere beleidsterreinen, samenwerking tussen provincie en gemeenten en gemeenten onderling.

1. Organisaties en gemeenten

Om te beginnen is daar de inzet van het culturele veld. Na een verantwoorde voorbereiding zijn veel projecten nu daadwerkelijk van start of al voltooid. Het is ook gelukt om nieuwe vormen van samenwerking te stimuleren met name tussen de diverse podia in de provincie. In het volgende hoofdstuk passeren ze alle de revue.

De provincie, inclusief de extern adviseurs van het actieprogramma, speelt een actieve rol, als meedenker en stimulator. Dit zal ook in 2003 het geval zijn. Nu het programma meer bekendheid geniet, nemen cultuurpartners en gemeenten ook gelukkig steeds vaker zelf het initiatief naar de provincie toe.

Ook kunnen wij successen melden waar het gaat om de samenwerking met de middelgrote en kleine gemeenten. In de afgelopen twee jaar heeft een reeks bilaterale gesprekken over de gemeentelijke culturele ambities plaatsgevonden, gevolgd door intensieve ambtelijke contacten. Begin 2002 vond met de grotere gemeenten een bestuurlijk overleg plaats. In mei was er voor alle gemeenten een goed bezochte ambtenarenmiddag met een stevig inhoudelijk programma. Als gevolg van onze inspanningen groeit de samenwerking met de gemeenten. Stonden er begin 2001 drie met name genoemde gemeenten in het actieprogramma, in 2002 steeg dit tot 11: Baarn, De Bilt, Houten, Maarssen, Nieuwegein, Soest, Veenendaal, Woerden, Wijk bij Duurstede, IJsselstein en Zeist zetten zich in voor verbreding van het cultuurbereik op gemeentelijk niveau. Inmiddels zijn er nu ook contacten met Abcoude, Breukelen, Leusden, De Ronde Venen, Rhenen en Vianen die in 2003 en/of 2004 tot projecten leiden.

In de contacten met de gemeenten is ons een aantal zaken opgevallen:

- De gemeenten beschikken over bescheiden personele middelen; vaak gaat het om één parttime cultuurambtenaar. Ter ondersteuning en uitwisseling wordt ook in november weer een ambtenarenmiddag gehouden. Waar ook andere delen van het cultuurbeleid aan bod kunnen komen. Van deze bijeenkomsten willen wij een goede gewoonte maken.

- De meeste culturele thema's in het actieprogramma leven al bij het lokaal bestuur. Het gaat er nu om deze te vertalen naar de lokale cultuurpraktijk. Dat is soms een intensieve klus. De culturele potenties worden nog wel eens onderschat. Er is meestal ook weinig ervaring met programmatisch werken. Het Actieprogramma kan helpen bij het samenhang brengen in losse activiteiten.
- Amateurs en vrijwilligers staan in ons actieprogramma expliciet genoemd, als culturaanbieders en als reservoir van talent. De gemeenten benadrukken het belang van dit niet-professionele veld; immers buiten de grote steden is de amateurkunst dominant. De gemeenten zien een grote behoefte aan professionele ondersteuning waarin zij zelf niet kunnen voorzien. Onder andere door de projecten met cultuurverkenner wordt daaraan bijgedragen. En ook door de mede vanuit het actieprogramma gestimuleerde opmaat naar een huis voor de amateurkunst.
- Met ons actieprogramma willen wij ook intergemeentelijke en regionale samenwerking stimuleren. Voorzichtig begint dit van de grond te komen, zoals bij de gezamenlijke cultuurverkenner voor Soest en Baarn en bij de samenwerking tussen de WERV-gemeenten bij de theaterschool.

In 2003 zullen wij doorgaan op de ingeslagen weg. Een hernieuwde poging om nog niet betrokken gemeenten te benaderen zal plaatsvinden.

Het afgelopen jaar is er diverse malen contact geweest met de zelfstandige actieprogramma's van de gemeenten Utrecht en Amersfoort. Het uitwisselen van ideeën en ervaringen bleek vruchtbaar.

2. Communicatie

De communicatie over en rond het actieprogramma krijgt steeds meer vorm. Intern functioneert een breed samengestelde projectgroep waarin ambtenaren uit verschillende sectoren en diensten als mede-eigenaar van projecten actief zijn.

Voor de externe communicatie werd dit jaar een nieuwe presentatiefolder gemaakt om belanghebbenden op de mogelijkheden van het programma te attenderen. De website zal na vaststelling van deze actualisering ververst worden.

Naast deze informatievoorziening voor een algemeen geïnteresseerd publiek, spitst de communicatie over het provinciale actieprogramma zich verder toe op kringen van min of meer rechtstreeks betrokkenen. Vooral van hun elan hangt het welslagen van het actieprogramma af. Daarom willen wij de (potentiële) projectuitvoerders de mogelijkheid bieden voor uitwisseling van ervaringen en het opdoen van nieuwe ideeën. Verder zal in 2003 middels het onderwerp 'cultuur en zorginstellingen' en 'cultuur en recreatie' een bondgenootschap worden gesmeed tussen cultureel veld en andere delen van de samenleving. In 2002 lukte het om in Lijnen in het landschap boeren en beeldend kunstenaars samen op te laten trekken. Het is bij dit soort projecten dat het actieprogramma duidelijk een vernieuwende meerwaarde heeft.

Opdat het mes aan twee kanten snijdt, wordt samen met de projectuitvoerders ook een overzicht van presentaties en evenementen bijgehouden. Wij gaan daarbij na welke momenten zich lenen voor publiciteit, op welke manier de provincie zelf daarbij in beeld moet komen en welke publicitaire steun de provincie kan verlenen.

3. Kwaliteit

Vanaf de start is gekozen voor een kwaliteitsinbreng van buiten. Eerst in de persoon van de vaste adviseur. Het maken van het programma zelf en de meeste activiteiten die het aanjaagt, hebben het karakter van een groeiproces. Wij vinden het van groot belang dat ideeën onderweg kunnen worden becommentarieerd en gevoed met andere inzichten. De gebruikelijke figuur van een adviescommissie die aan het eind van een denkproces oordeelt over pasklare plannen, staat hiermee op gespannen voet. In

plaats van een kwaliteitstoets achteraf, die weinig vruchten meer afwerpt, kan het denken over kwaliteit beter worden ingeweven.

In 2002 is de advisering uitgebreid tot een trio. Toegevoegd zijn adviseurs met specifieke deskundigheid op het gebied van stimulering lokaal cultuurbeleid en culturele diversiteit.

4. Van het landelijke front

Het Actieprogramma Cultuurbereik 2001-2004 is een gezamenlijke aangelegenheid van 30 grote(re) gemeenten, de provincies en het rijk. Er is een kleine regiegroep geformeerd, die het proces van samenwerking met maar liefst 43 participanten begeleidt. De provincie Utrecht heeft zitting in de regiegroep.

Om het beleidsinhoudelijke vuur brandend te houden, is onder auspiciën van de regiegroep een serie bijeenkomsten voor (ambtelijke) projectleiders en projectuitvoerders van start gegaan. Daarin wordt steeds een van de vijf hoofddoelstellingen uitgediept. Thema's culturele diversiteit en versterking programmering zijn al geweest. Deze krijgen, zoals te verwachten, in de 42 actieprogramma's in wisselende mate en op verschillende manieren een invulling. Bijvoorbeeld: het zijn vooral de grote gemeenten die het thema culturele diversiteit oppakken. Verder zijn er landelijke themabijeenkomsten over beeldende kunst en Cultuur en School.

Naast procedurele afspraken zijn in de regiegroep afspraken gemaakt over het landelijke onderzoek naar de effecten van de actieprogramma's. De Erasmusuniversiteit heeft de opdracht hiertoe gekregen. Het onderzoek omvat een analyse van alle 42 actieprogramma's en een aantal casestudies. Gegevens over veranderingen in de cultuurdeelnemers komen uit de gemeentelijke bevolkingsonderzoeken.

Inmiddels toert er ook een visitatiecommissie door het land. Alle 42 actieprogramma's worden bezocht en tegen het licht gehouden. Utrecht valt 14 november 2002 de eer te beurt. De commissie is daarbij niet alleen geïnteresseerd in succesverhalen maar ook in wat niet meteen soepel loopt. Wij hopen dan ook straks lering te kunnen trekken uit de rapportage van deze landelijke visitatie.

Provinciale evaluatie: wij monitoren vanaf de start in 2001 projecten. In de loop van 2003 gaan wij een evaluatie van het provinciale ACB in gang te zetten; dan zijn wij halverwege het actieprogramma en kunnen beleidsmatige resultaten en de projecten van de eerste twee jaren 2001 en 2002 onderzocht worden.

III Resultaten 2001-2002

De eerste impulsen van het Actieprogramma Cultuurbereik zijn in 2001 gestart. Deze projecten zijn nu volop in uitvoering en in een enkel geval al afgerond. Sommige lopende projecten krijgen een bijdrage uit het Actieprogramma Cultuurbereik en staan in IV Impulsen 2003 – 2004. Andere projecten ontvangen in 2003 geen bijdrage meer uit het Actieprogramma Cultuurbereik en komen dus niet meer terug in hoofdstuk IV Impulsen 2003-2004.

In dit hoofdstuk leest u een kort verslag van deze eerste impulsen die in 2003 geen bijdrage meer ontvangen uit het Actieprogramma Cultuurbereik.

In de beoogde evaluatie van het gehele Actieprogramma wordt te zijner tijd uitvoeriger ingegaan op de resultaten.

1. Versterking van de programmering van culturele accommodaties

PoezieZeist heeft in 2001 en 2002 bijdragen ontvangen en is volop in uitvoering. Momenteel is het deelproject 'Dichter bij de zorg' in samenwerking met het pensioenfonds PGGM in voorbereiding.

In de gemeente Wijk bij Duurstede is een actieve samenwerking tussen het museum Dorestad en de amateur theatervereniging tot stand gekomen met een bijdrage uit het Actieprogramma 2001. De première met de titel "Het museum hangt de vuile was buiten" is 2 november 2002.

Onder het motto Samenwerking podiumkunst zijn in 2002 bijdragen bestemd voor organisatie van de gezamenlijke acties en programmering gegaan naar: Theater aan de Vecht, expositieconcerten; Tamar, muziektheaterfestival voor jongeren; gezamenlijke jazzpodia, stimuleren van improvisatiemuziek en vergroten publieksopkomst; Zimihc, roadshow waarbij een kunsthuisbus diverse gemeenten bezoekt; Begane Grond, theaterschool voor jongeren in de WERV-gemeenten. Deze projecten worden nu opgezet.

Cultuur en recreatie is in 2002 ingevuld met het project 'Over de grenzen van de Hollandse waterlinie' een samenwerking van bureau KplusO, met Staatsbosbeheer en UBT waarbij kunstenaars van verschillende disciplines in hun werken een relatie leggen met de cultuurhistorische betekenis van de forten. Het project vond plaats tijdens de fortenmaand in september 2002. De relatie tussen de kunstwerken en de cultuurhistorische betekenis van de forten zal voor een vervolgproject sterker ingevuld moeten worden.

De Federatie Stichts Cultureel Erfgoed kreeg in 2001 en 2002 een bijdrage voor het onderzoeksproject Culturele biografie. Daarbij gaat het om de vraag: hoe schrijft men het levenverhaal van een streek; hoe kunnen culturele en toeristische organisaties dat gebruiken voor een samenhangende presentatie voor inwoners en toeristen. De rapportage is eind 2002 gereed. Een uitwerkingsproject staat al op stapel en wordt waarschijnlijk een landelijk voorbeeldproject Erfgoed Bereikbaar.

De stichting Kromme Rijn Terecht Anders, een samenwerkingsverband van boeren en beeldend kunstenaars, heeft in 2001 een bijdrage ontvangen voor Lijnen in het Landschap. Dit project maakte deel uit van het toeristisch aanbod zomer 2002 en bestond uit een kunstroute langs boerderijen in de Kromme-Rijnstreek waarbij het landschap het uitgangspunt vormde voor de kunstwerken.

Besteding reserves 2001 en 2002

De reserve 2001 is naar twee gemeenten gegaan. De gemeente Houten organiseert met een bijdrage uit de open reservering in 2002 en 2003 enkele debatten over haar toekomstig cultuurbeleid. De gemeente Maarssen heeft samen met de stichting Kidproms een beroep gedaan op de reserve voor een startbijdrage in de organisatie van educatieve jeugdconcerten.

De reserve 2002 is gedeeltes lijk gebruikt voor een extra impuls aan het project cultuur en recreatie en het project Labyrinthen.

2. Culturele Diversiteit

De gemeente Veenendaal heeft in 2001 en 2002 een bijdrage gekregen voor een verkenner culturele diversiteit. Als te onderzoeken thema's heeft hij meegekregen: culturele diversiteit in de programmering van de lokale omroep en geschiedenissen van nieuwe en oude Veenendalers. De verkenning is in volle gang en eind 2002 zal de verkenner verslag uitbrengen. Hieruit komen mogelijk nieuwe projecten voort.

Impuls op provinciaal niveau: Kleur in Cultuur

Onder het motto provinciale impuls culturele diversiteit is in 2001 en 2002 een bijdrage is verleend aan de podia 'De Kom' in Nieuwegein, 'De Lampegiet in Veenendaal en 'Het Klooster' in Woerden voor een samenwerkingsproject. Er ligt inmiddels een uitgewerkt projectplan met als titel: 'Kleur in Cultuur' en er is een projectleider aangetrokken die als eerste opdracht heeft het structureel betrekken van mensen met een cultureel diverse achtergrond bij de programmering. Het project is volop in uitvoering heeft geen bijdrage 2003 nodig. Afhankelijk van de voortgang zou dit project in 2004 een bijdrage kunnen aanvragen.

4. Beter zichtbaar maken van het cultureel vermogen

www.archieven.nl

De samenwerkende Utrechtse archieven hebben in 2001 een bijdrage ontvangen voor de bouw van een gemeenschappelijke website. Deze is 16 oktober 2002 in gebruik genomen.

Het tweejarige project Virtuele geschiedenis met als doel het digitaal geschiedenis aanbod te verbreden van stads- naar provinciale geschiedenis is klaar. Het Utrechts Archief en de Universiteit Utrecht moeten hun samenwerking nu zelfstandig voortzetten.

Kunst in de openbare ruimte is een project van het Centrum Beeldende Kunst en heeft in 2001 en 2002 een bijdrage uit het Actieprogramma Cultuurbereik ontvangen. Het project is inmiddels vergevorderd en heeft een schat aan informatie opgeleverd over kunst in de openbare ruimte. De inventarisatie zal in beeld, geschrift en digitaal ruim verspreid worden.

Met het project Amerongen Hoogtepunt Heuvelrug uit 2002 laten de Federatie Stichts Cultureel Erfgoed en het Utrechts Landschap een inhoudelijk concept ontwikkelen voor het zichtbaar maken van het Amerongse erfgoed, als centrale punt in het Nationale Park De Heuvelrug. Het resultaat van dit project zal zijn een rapport eind 2002.

IV De impulsen voor 2003-2004

1. Versterking van de programmering van culturele accommodaties

"Culturele accommodaties, dat zijn alle plekken waar het publiek en cultuurmakers elkaar kunnen ontmoeten. Wij zullen dwarsverbanden hiertussen oproepen of versterken - lokaal, regionaal en provinciaal. Een eerste aandachtspunt is de provinciale en regionale afstemming van een baaiend aan podiumactiviteiten (muziek en theater). Daarnaast bieden wij ruimte voor grensverleggingen die uitstijgen boven de afzonderlijke culturele deelsectoren. Tenslotte willen wij inzetten op minder gebruikelijke verbindingen tussen cultuur en andere sectoren waar nieuwe publieksgroepen kunnen worden gewonnen. Om te beginnen staat de recreatiesector op de agenda, voor een later stadium cultuur en zorginstellingen." (citaat actieprogramma)

- ***PoezieZeist (vervolg)***

Dit project heeft in 2001 en 2002 een bijdrage uit het ACB ontvangen en is volop in uitvoering. Met dit project wil de gemeente poëzie voor een breed publiek toegankelijk maken. Twaalf deelprojecten zijn geformuleerd, waarvan er inmiddels zes zijn gerealiseerd. Het projectplan is geactualiseerd en gestreefd wordt de volgende projecten uit te gaan voeren. Een van de projecten is het deelproject 'dichter bij zorg'. Samengewerkt wordt met een zorginstelling, de uitvoering ligt in handen van de bibliotheek. Beoogd resultaat: afronding van het project Poëzie Zeist.

De bijdrage: € 10.000,-.

- ***Museum & (amateur)theater: Gemeente Nieuwegein (vervolg)***

Onder dit motto stimuleren wij de discipline-overstijgende samenwerking tussen stadshistorische musea en de amateurkunst in de betreffende gemeenten. Hierdoor worden nieuwe publieksgroepen aangetrokken. Het eerste project vond plaats in Wijk bij Duurstede. In 2003 pakt de gemeente Nieuwegein het thema op. Er komt een samenwerkingsproject tussen de - nog werkende - Museumwerf Binnenscheepvaart, theater De Kom en de openbare bibliotheek, met als uitgangspunt scheepvaart in de jeugdliteratuur. In het kader van de Vreeswijkse stuwendagen en het Merwede Jazzfeest wordt een serie theatervoorstellingen gegeven en parallel daaraan activiteiten in de bibliotheek met een bootverbinding tussen werf en bibliotheek.

Beoogd resultaat: theatervoorstellingen op de Museumwerf, tentoonstellingsactiviteiten in de bibliotheek. De bijdrage: € 18.000,- voor de organisatiekosten van het project.

- ***Samenwerking podiumkunst (vervolg)***

De versterking van de podiumkunsten in de provincie en het stimuleren van de samenwerking blijft een beleidsprioriteit. In 2003 willen wij voor drie verschillende uitwerkingen hiervan een bijdrage reserveren.

In 2002 hebben vijf projecten van verschillende samenwerkingsverbanden van podia en muziekinitiatieven een bijdrage ontvangen. In 2003 is er voor vier projecten een vervolgbijdrage gereserveerd: de expositieconcerten van Theater aan de Vecht, het muziektheater festival voor jongeren van Tamar, de Roadshow van Zimihc en de jongerentheaterschool van de Begane Grond.

Door veranderingen in de landelijke financieringsstructuur voor podiumkunst in 2002, namelijk de oprichting van het Fonds voor Podium Programmering en Marketing (FPPM), is het opstellen van een provinciaal podiumplan verschoven naar begin 2003. In het podiumplan zullen wij waarschijnlijk in een of meerdere pilots met het FPPM gaan samenwerken aan de versterking van de podiumkunst in de provincie. Daarvoor reserveren wij onder dit motto eveneens een bijdrage.

De samenwerking van kamermuziekinitiatieven op de Heuvelrug kende in 2002 een voorzichtige start met een extra bijdrage uit het reguliere podiumkrediet. Voor 2003 reserveren wij een bijdrage voor eventuele concrete samenwerkingsprojecten.

Beoogd resultaat: gezamenlijke projecten van podia, producenten en muziekinitiatieven.

De bijdrage: een reservering van € 68.000,- voor de organisatie en eventueel programmering van de bovengenoemde samenwerkingsprojecten.

- ***Cultuur en recreatie (vervolg)***

De verbinding tussen cultuur en minder gebruikelijke sectoren is in het Actieprogramma Cultuurbereik opgenomen om nieuwe publieksgroepen te kunnen bereiken. In 2001 en 2002 was er vanuit recreatie-ondernemers het idee om podiumkunstartiviteiten op kampeerterreinen te laten plaatsvinden. Dit idee bleek voorgaande jaren niet haalbaar omdat er geen professionele projecttrekker te vinden was in de wereld van de podiumkunsten.

In 2002 is op het raakvlak van cultuur en recreatie het pilot-project 'Over de grenzen van de Hollandse Waterlinie' gerealiseerd. Tijdens de fortenmaand in september 2002 zijn op twee forten bij Houten door kunstenaars van verschillende disciplines kunstwerken gecreëerd die een relatie leggen met de cultuurhistorische betekenis van de forten.

Tijdens de fortenmaand in september 2003 komt er een vervolg op de pilot uit 2002: 'Forten in beroering'. 'Forten in beroering' is een project waarin kunstenaars uit verschillende disciplines forten in de omgeving van Houten tot leven wekken, in beroering brengen. Het beoogt de cultuur historische waarde van deze plekken zichtbaar en toegankelijk te maken en meer mensen en nieuwe publieksgroepen daarmee in aanraking te brengen. Evenals in 2002 betreft het een samenwerkingsproject van bureau KplusO met het Utrechts Bureau voor Toerisme en Staatsbosbeheer.

Beoogd resultaat: tijdens de fortenmaand worden forten in de omgeving van Houten door kunstenaars uit verschillende disciplines tot leven gewekt waarbij de cultuur historische waarde zichtbaar en toegankelijk wordt voor nieuwe publieksgroepen.

De bijdrage: een bedrag van € 30.000,- voor de organisatiekosten.

Nieuw op het raakvlak van cultuur en recreatie is het project 'Het Campingatelier' dat het Grafisch Atelier Utrecht ontwikkelt in samenwerking met het Centrum Beeldende Kunst Provincie Utrecht. Campingeigenaren hebben enthousiast gereageerd op dit plan.

'Het Campingatelier' stelt de vraag: wat gebeurt er wanneer een beeldend kunstenaar zich actief in de camping dynamiek mengt. Hoe reageert het publiek als zij ongevraagd in de vakantie aan kunst wordt blootgesteld? Welke vragen stelt het publiek? Hoe wordt het werk van de kunstenaar beïnvloed door de dynamiek van de camping? Kan de kunstenaar een link leggen tussen de campinggasten en zijn/haar werk? Wordt de kunstenaar onderdeel van de campingdynamiek? De antwoorden op deze, en andere vragen die zich ongetwijfeld zullen voordoen, zijn het doel van het project.

Zeven vouwwagens zullen zeven dagen op zeven campings in de Provincie Utrecht verblijven. Elke vouwwagen is een atelier van een kunstenaar. De kunstenaar krijgt de opdracht binnen zeven dagen een werk te maken dat aan twee voorwaarden moet voldoen: het werk heeft een relatie met de (camping) omgeving en de vouwwagen speelt een belangrijke rol.

De relatie tussen de kunstenaar en het publiek is de centrale factor in het project. De kunstenaar moet bereid zijn zich onder te dompelen in de dynamiek van de camping.

Beoogd resultaat: nieuw publiek in aanraking brengen met verschillende soorten beeldende kunst.

De bijdrage: een bedrag van € 30.000,- voor de organisatiekosten.

- ***Cultuur en zorg (nieuw)***

Samenwerking tussen de cultuursector en andere maatschappelijke sectoren, zoals de recreatieve sector en de zorgsector is in het Actieprogramma Cultuurbereik opgenomen om nieuwe publieksgroepen te kunnen bereiken. Aan de mogelijkheden van samenwerking met zorginstellingen gaan wij in 2003 meer aandacht schenken.

In voorbereiding is een project waarin wordt onderzocht of en hoe het cultureel erfgoed kan worden aangeboden aan zorginstellingen, en met name streekziekenhuizen en ouderentehuizen. Afleiding voor patiënten (bv. historische films en foto's, levende geschiedenis, museale objecten, folder, internet) en informatievoorziening over erfgoed gaan hier hand in hand. De Federatie Stichts Cultureel Erfgoed zal met een projectplan komen.

Beoogd resultaat: rapportage over mogelijkheden om cultureel erfgoed te gebruiken binnen zorginstellingen.

Bijdrage: een voorlopige reservering van € 15.000,- voor deze verkenning.

- ***Samenwerking amateurs (vervolg)***

Het virtuele kunsthuis voor amateurs, www.kunsthuisutrecht.nl, is in november 2001 geopend en in 2002 verder uitgebouwd. Het virtuele kunsthuis wordt bewoond door een diversiteit aan amateur kunstenaars. Voor samenwerkingsprojecten van deze bewoners is jaarlijks een bedrag gereserveerd. In 2001 was dat het project 3D Dance & Streetlines op de grens van popmuziek, poëzie en dans. In 2002 was dat een project van Circus Jopie.

Beoogd resultaat: het derde samenwerkingsproject van enkele andere bewoners van het virtuele kunsthuis.

De bijdrage: een reservering van € 11.000,- voor de organisatiekosten van het samenwerkingsproject.

- ***Cultuur op de regionale omroep (vervolg)***

Tot de taken van de omroep hoort het maken van programma's over cultuur. Kanaal 9 Utrecht zendt sinds september 2001 het programma Lava uit. Een cultuurprogramma dat zich heeft ontwikkeld van een stedelijk tot een provinciaal Utrechtse aangelegenheid. Het programma biedt kwaliteit gekoppeld aan laagdrempeligheid en wil zo nieuw en ander publiek betrekken bij cultuur. Lava gaat over kunstenaars in ontwikkeling, over amateurs, over bescheiden cultuuruitingen om de hoek, over hedendaagse kunst en over cultureel erfgoed. De bijdrage voor 2003 stelden wij afhankelijk van de mate waarin a) de regio en b) de hoofddoelstellingen daadwerkelijk een plek krijgen in het programma. Inmiddels is duidelijk dat aan de voorwaarden is voldaan.

Beoogd resultaat: een wekelijkse pittige en aansprekende uitzending over uiteenlopende culturele onderwerpen in de provincie.

De bijdrage: een bijdrage van € 23.000,- in de kosten van het programma.

- ***Uitbreiding Kunstbus (vervolg)***

De Kunstbus voor senioren biedt een vervoersvoorziening waarmee ouderen op veilige en comfortabele manier concerten en theatervoorstellingen bezoeken. Het betreft een gezamenlijke activiteit van 4 podia in de provincie: de Stadsschouwburg en Vredenburg Utrecht, De Flint in Amersfoort en de Lampegiet in Veenendaal. De werving van de bezoekers gebeurt via een netwerk van vrijwillige contactpersonen in een 15-tal gemeenten. Gemiddeld vervoert de Kunstbus 125 bezoekers per activiteit.

De provincie subsidieert de Kunstbus al enige tijd uit het reguliere podiumkrediet. In 2002 heeft de Kunstbus een bijdrage uit het Actieprogramma Cultuurbereik ontvangen voor de verbreding van het aanbod met andere cultuuruitingen op andere locaties, zoals museumbezoek. Voor 2003 reserveren wij eveneens een bijdrage voor de verbreding van het aanbod mits de activiteiten binnen de provincie Utrecht plaatsvinden.

Beoogd resultaat: verbreding van het aanbod met andere cultuuruitingen op andere locaties binnen de provincie.

De bijdrage: een reservering van € 3.000,- voor de organisatie van deze activiteiten.

- ***Stimulering culturele activiteiten in kleinere gemeenten (nieuw)***

Naast de stimulering van het culturele veld zet de provincie met het Actieprogramma Cultuurbereik ook in op de samenwerking met kleinere gemeenten die zelf niet rechtstreeks aan het Actieprogramma deelnemen. In 2003 willen wij samen met een drietal gemeenten het cultuurbeleid een aanzet geven en culturele activiteiten stimuleren om het publieksbereik te vergroten.

In de gemeente Breukelen wordt eind dit jaar een zogenoemd 4-in-1 complex gerealiseerd. In dit gebouw zijn gehuisvest: de regionale scholengemeenschap, de openbare bibliotheek, de muziekschool en het kinderdagverblijf. In 2003 wordt hieraan een aula toegevoegd. Deze aula biedt de mogelijkheid om te gebruiken als podium. De activiteiten die hier kunnen gaan plaatsvinden worden aangestuurd vanuit de Stichting Culturele Activiteiten Breukelen. Samenwerking zal gezocht worden met instellingen in het gebouw en in het amateurveld. Het accent in de programmering zal liggen bij de jeugd.

Beoogd resultaat: een kwalitatief goede en een breed publiek aansprekende programmering.

De bijdrage: voor de versterking van de programmering zal in 2003 een subsidie van € 10.000,- worden verstrekt voor 2003 en 2004.

De gemeente De Bilt wil de samenwerking van culturele organisaties stimuleren om nieuwe publieksgroepen te bereiken. Dit zal onder andere leiden tot het houden van een lokaal cultuurdebat. Verder zal een activiteitenproject ontwikkeld worden waarin het vergroten van interesse in en betrokkenheid bij cultuuruitingen in verschillende kernen van de gemeente centraal staat. Deze activiteiten vloeien tevens voort uit het collegeprogramma en zullen deels door de gemeente De Bilt bekostigd worden.

Beoogd resultaat: een lokaal cultuurdebat en culturele activiteiten in de verschillende kernen.

De bijdrage: in 2003 een bijdrage van € 9.000,- voor de ontwikkelkosten en het activiteitenproject. Een bijdrage voor 2004 voor een vervolg van het activiteitenprogramma stellen wij afhankelijk van de evaluatie van 2003 en de invulling van het programma van 2004.

Het huidige college wil de gemeente Rhenen cultureel meer op de kaart zetten en de culturele activiteiten in de gemeente stimuleren. In 2003 ligt het accent op een drietal nieuwe activiteiten om het cultuurbereik te vergroten: de Cunerakerk meer gaan gebruiken voor culturele manifestaties; het opzetten van een kunstroute met de drie andere WERV gemeenten; en nieuwe activiteiten van het Cuneragilde.

Beoogd resultaat: drie nieuwe culturele initiatieven om het publieksbereik te vergroten waarmee een aanzet wordt gegeven voor een te ontwikkelen cultuurbeleid.

De bijdrage: € 10.000,- in 2003 voor alle activiteiten gezamenlijk.

- ***Cultuurpunten (vervolg)***

Onder deze noemer vallen de plannen van enkele gemeenten om op lokaal niveau tot culturele netwerken te komen.

Kern van alle voorstellen is dat er in de kleinere gemeenten een centraal informatie- en ondersteuningspunt komt voor het lokale culturele leven in al zijn verscheidenheid. In de kleine(re) gemeenten nemen amateurs en vrijwilligers een belangrijk deel van het culturele leven voor hun rekening. Zij weten elkaar nog te weinig te vinden, het wiel wordt vaak opnieuw uitgevonden, goede ideeën sterven nog wel eens een zachte dood. Professionele basisvoorzieningen als bibliotheek, theater, muziekschool, museum zouden de mogelijkheden van samenwerking meer kunnen uitbuiten.

Door ondersteuning van de amateurs en door bundeling van krachten van de professionele organisaties krijgt de lokale cultuur nieuw elan.

Het begrip cultuurpunt is voortgekomen uit een landelijk proefproject, waarin algemene culturele informatie- en ondersteuningsfunctie zijn gekoppeld aan de openbare bibliotheek. Hier komen de lopende vernieuwing van het openbaar bibliotheekwezen en versterking van het cultuurbereik samen.

De gemeente Woerden streeft ernaar het landelijke proefmodel te vertalen naar de Woerdense situatie.

IJsselstein heeft al een cultureel platform ingesteld, geen praatgezelschap maar een knooppunt waar culturele instellingen hun werk afstemmen (website, evenementenkalender) en vernieuwingen oppakken.

Baarn kiest voor de lichtere variant van een onafhankelijke cultuurconsulent die gedurende een aantal jaren verbindingen en verbintenissen aanjaagt. Soest heeft besloten tot een bijzondere variant. Hier komt een nieuwe organisatie tot ontwikkeling, de Brede Bibliotheek geheten. In deze organisatie zijn bibliotheek en cultureel-creatief centrum geïntegreerd. Zij zal tevens fungeren als cultuurwinkel/centraal informatiepunt en als steunpunt voor de amateur organisaties.

In alle gemeenten zijn in 2001 en 2002 de eerste stappen gezet en worden de cultuurpunten in 2003 uitgebouwd.

Beoogd resultaat: operationele culturele netwerken in een viertal gemeenten, waarbij wij a) de vier gemeenten met elkaar in gesprek willen brengen over de ontwikkeling ervan en b) er sterk aan hechten dat bij het opzetten van de lokale informatiepunten aansluiting wordt gezocht bij het ontkiemende provinciaal informatienetwerk van bibliotheken en het hierna genoemde provinciale netwerk cultuurpunten door gebruikmaking van bestaande gegevensbestanden en door de inpasbaarheid van nieuwe producten.

De bijdrage: € 80.000,- voor het uitbouwen van cultuurpunten en de daarmee verbonden projecten in de vier genoemde gemeenten.

- ***Provinciaal netwerk cultuurpunten (nieuw)***

De ervaringen die wij de afgelopen jaren hebben opgedaan in de vier gemeenten met een cultuurpunt alsmede de landelijke ontwikkelingen in de bibliotheeksector en het project "Open poort tot kennis" van Agenda 2010 maken dat wij een provinciaal netwerk van cultuurpunten willen gaan opzetten. Omdat ervaringen elders in het land leren dat dit de weg is waardoor een echte impuls voor publieksbereik en marketing en public relations van de cultuursector in den brede duurzaam gestalte kan krijgen.

In 2003 zal er een onderzoek gedaan worden naar de wensen en de (on)mogelijkheden en zal er een projectplan komen.

Beoogd resultaat: een onderzoeksrapport met daarin conclusies en adviezen over de (on)mogelijkheden van een provinciaal netwerk cultuurpunten en een projectplan voor een provinciaal netwerk van cultuurpunten.

De bijdrage: € 50.000,- voor het onderzoek en het projectplan.

2. Ruim baan voor culturele diversiteit

"Te vaak wordt dit woord geassocieerd met zorgelijke zaken, met problemen bij allochtone groepen en tussen autochtonen en allochtonen. Het culturele leven draait echter niet om knelpunten, maar om inspiratie en expressie, om verrijking van de geest. Bij haar steun aan de organisatie daarvan kiest de provincie niet voor een doelgroepenbenadering. Wij zoeken het daadwerkelijk in verscheidenheid, niet gescheidenheid. Het actieprogramma biedt ons de mogelijkheid om de programmering van niet-westerse kunstuitingen in de provincie te versterken. Daarbij vragen wij om directe inbreng van de inwoners met een allochtone achtergrond en investeringen in de jonge generatie. Parallel hieraan gaan wij activiteiten in het kader van gemeentelijk beleid actief ondersteunen." (citaat actieprogramma)

- **Zoekopdracht culturele diversiteit (vervolg)**

De gemeente Zeist wil met het project Culturele Verbintenissen erkenning en herkenning tot stand brengen tussen groeperingen met verschillende culturele achtergronden. Met de persoonlijke ervaring van cultuur als basis zullen diverse kunstprojecten ontwikkeld worden, gericht op verbeelding, interpretatie en communicatie. Het project Culturele Verbintenissen heeft als werktitel Schering en Inslag en staat voor het 'nieuwe Zeist'. De gemeente heeft het projectvoorstel laten ontwikkelen door de Stichting Straatbeeld die ook het project gaat uitvoeren. De adviescommissie beeldende kunst Zeist zal het project inhoudelijk begeleiden.

Voor het doorlopende project Zoekopdracht culturele diversiteit is € 45.000 gereserveerd. Nu wordt een bijdrage van € 23.000 verstrekt voor het project in de gemeente Zeist. Het restant blijft gereserveerd. Zeer waarschijnlijk zal dit worden toegekend aan een activiteit in de gemeente Veenendaal, na de evaluatie van de cultureel verkenner.

Beoogd resultaat: diverse kunstprojecten waarbij erkenning en herkenning tussen groeperingen met verschillende culturele achtergronden tot stand komt.

De bijdrage: € 45.000,- voor 2003 en eenzelfde bedrag voor 2004.

- **Werkplaats/Rasa Lounge (nieuw)**

In het project Werkplaats/Rasa Lounge 2003 wordt gewerkt aan ontmoeting en verdieping tussen interculturele podiumkunstenaars uit Utrecht en omgeving. Onder leiding van twee artistiek leiders wordt gewerkt aan twee muziekproducties die worden aangeboden aan podia in de provincie Utrecht.

De Werkplaats gaat deel uitmaken van de Rasa Lounge, een laagdrempelige, informele ontmoetingsplaats voor interculturele makers uit Utrecht en omgeving. De Lounge werd in 2001 voor het eerst georganiseerd in het kader van het Actieprogramma Cultuurbereik van de gemeente Utrecht. De Werkplaats is een logische stap in de ontwikkeling van de Lounge. Onder begeleiding van twee artistiek leiders gaan interculturele podiumkunstenaars die zich de afgelopen jaren in de Lounge hebben gepresenteerd twee muziekproducties maken. Deze producties worden ter programmering aangeboden aan de podia in de provincie. Vanuit Rasa wordt gezorgd voor publicitaire ondersteuning.

Beoogd resultaat: twee interculturele muziekproducties die daadwerkelijk op een aantal podia in de provincie worden geprogrammeerd en die door Rasa publicitair worden ondersteund.

Een bijdrage van. € 20.000,- voor 2003 voor de organisatiekosten.

- **DOX (nieuw)**

De theatergroep Dox is opgericht in 1997 en bestaat uit een groep jongeren (tussen 16 en 25 jaar) met een cultureel diverse achtergrond. De theatergroep maakt voorstellingen met voor jongeren herkenbare thema's. Gebruik wordt gemaakt van en verbanden worden gelegd tussen westerse en niet-westerse kunstvormen, verschillende disciplines, elitaire en populaire cultuur.

Dox lanceert voor 2003 een nieuw project waarin 15 jongeren een jaar lang fulltime trainingen krijgen en podiumervaring op kunnen doen met ook als doel dat zij doorstromen naar het kunstvakonderwijs. Dit

project is een volgende stap in de ontwikkeling van de Theatergroep die sinds 2001 in de landelijke Kunstennota is opgenomen. Dit nieuwe project is tevens ingediend bij Utrecht stad waarmee wij nauw samenwerken. Gezien de nieuwe fase waar Dox zich nu in bevindt willen wij eerst nader overleg met Dox en andere overheden over dit op zich landelijk gezien ook bijzondere project.

De bijdrage: een voorlopige reservering van € 35.000,-.

- **Open Geloofshuizen maand (nieuw)**

Het Utrechts Bureau voor Toerisme is met het idee gekomen om door het openstellen van geloofshuizen meer begrip voor en kennis over verschillende geloofsculturen (islamitisch, joods, christelijk, hindoe, boeddhistisch, etc.) binnen de Nederlandse cultureel diverse samenleving te bewerkstelligen.

De verschillende geloofshuizen moeten tijdens de maand van openstelling een ontmoetingsplek zijn waar een inhoudelijke en culturele uitwisseling plaats vindt en waar kennis wordt overdragen over de verschillende geloofshuizen, hun functies, architectuur en historie. Dit plan biedt in onze ogen zeer veel potentie, maar behoeft nadere uitwerking op onderdelen zoals spreiding over de provincie; inhoudelijke en culturele kwaliteit; en de samenwerking met organisaties culturele diversiteit.

Beoogd resultaat: openstelling van verschillende geloofshuizen die een ontmoetingsplek zijn waar inhoudelijke en culturele uitwisseling plaats vindt.

De bijdrage: een reservering van € 20.000,-.

3. Investeren in de jeugd

"Ook hier geldt dat de provincie geen afzonderlijk doelgroepenbeleid voert. In het kader van het beleid podiumkunst dragen wij zorg voor een gekwalificeerd aanbod van jeugdtheater door Utrechtse gezelschappen en op Utrechtse podia. Met verdere stimulering van het aanbod voor jongeren zijn wij terughoudend. Aan de andere kant investeren wij fors aan de basis: de binnenschoolse cultuureducatie. Onze acties ten aanzien van Cultuur en School staan in hoofdstuk IV.

Een onderdeel daaruit belichten wij hier, omdat wij daarmee het beleid van de gemeenten willen ondersteunen.

De betrokkenheid van jongeren in de plannen bij de andere thema's is een expliciet aandachtspunt." (citaat actieprogramma)

- **Voor gemeenten: Cultuurdagen (vervolg)**

Het plan voor gemeenten aan te moedigen om (meer) geld voor de cultuurdagen voor het voortgezet onderwijs vrij te maken, slaat aan. De gemeenten Baarn, De Bilt, Nieuwegein, Soest, Woerden, IJsselstein, Veenendaal en Zeist vragen om een bijdrage.

Beoogd resultaat: structureel geld op de begroting van gemeenten voor de cultuurdagen.

De bijdrage: € 18.000,- in totaal.

4. Beter zichtbaar maken van het cultureel vermogen

"Wij willen ruime aandacht schenken aan acties die het publiek meer en anders bij het erfgoed kunnen betrekken. De historische waarde van landschappelijke structuren en elementen aan het licht brengen, staat al hoog op onze agenda, als basis voor selectief behoud en als bijdrage aan de zorg voor een betekenisvolle, een sprekende omgeving voor de inwoners van de provincie. Wij gebruiken het actieprogramma om een aantal plannen extra vaart te geven. Een ander punt is publiek en regionale geschiedenis, en publiek en musea. Bij dat laatste denken wij aan collecties-de-deur uit: letterlijk naar bibliotheek of zorginstellingen en virtueel via de nieuwe media. Nieuwe manieren om mensen bij monumenten in hun omgeving te betrekken krijgen ook steun. Verder verdient de publieksgerichte samenwerking tussen archieven onze aandacht; zij zijn onderweg naar de vorming van regionaal historische centra." (citaat actieprogramma)

- [www.Collectie Utrecht.nl](http://www.CollectieUtrecht.nl) (vervolg)

De aanloopfase van dit project heeft geresulteerd in een gedegen plan van de Federatie Stichts Cultureel Erfgoed voor de ontwikkeling van een samenhangend digitaal museumaanbod. Hieraan wordt inmiddels gewerkt. Gekozen is voor een aantal historisch-thematische 'sporen' en rubrieken, waarbinnen passende museale voorwerpen worden gepresenteerd. Doorschakelen naar meer informatie, bijvoorbeeld naar digitale catalogi, zal tot de mogelijkheden behoren. Door de gekozen opzet kan de museale presentatie worden verbonden met het monumentale en landschappelijke erfgoed, zodat de virtuele bezoeker het erfgoed in zijn context beschouwt. Wat de financiering betreft zoeken wij naar andere bronnen dan het actieprogramma; dat gebruiken wij immers vooral voor starten en aanjagen. Omdat op dit moment nog geen zekerheid bestaat over (voldoende) alternatieve financiering handhaven wij voor 2003 voorlopig een zelfde reservering als in 2001 en 2002.

Beoogd resultaat: een groeiende website met een betekenisvol, samenhangend digitaal museaal aanbod.
De bijdrage: € 40.000,- voor organisatie en bouw website.

- **Provinciale monumentennacht (vervolg)**

Na een haalbaarheidsonderzoek in 2001 vond in aansluiting op de Open Monumentendag 2002 de eerste provinciale MonumentenNacht plaats. De gemeenten Amerongen, de Bilt, Bunnik, Loenen, Maarssen, Rhenen, De Ronde Venen en IJsselstein hebben de Nacht samen met bureau Explorama vorm gegeven. In vrijwel elke gemeenten zijn een of meerdere monumenten letterlijk en figuurlijk uitgelicht in combinatie met levende geschiedenis, verhalenvertellers en andere vormen van podiumactiviteit door hoofdzakelijk plaatselijke amateurverenigingen. Naar schatting 3.500 mensen zijn op deze proefnacht af gekomen. Het enthousiasme was groot. Om het fenomeen MonumentenNacht de kans te geven zich verder te ontwikkelen wordt voor 2003 en onder voorbehoud van een positieve evaluatie in 2003 ook voor 2004 geld gereserveerd. Voorwaarden zijn: inhoudelijk verband tussen monument en kunstaanbod, kwaliteitswaarborg voor het aangeboden programma, sterke publiciteit (landelijk, provinciaal, gemeentelijk), toenemende financiële participatie van de gemeenten, koppeling aan de landelijke Stichting Open Monumentendag.

Beoogd resultaat: een druk bezochte provinciale MonumentenNacht met kruisbestuiving tussen geschiedenis en amateurkunst.

De bijdrage: € 45.000,- in 2003 voor de organisatie en de publiciteit.

- **Historische voetpaden (vervolg)**

Landschapsbeheer Utrecht werkt sinds 2001 aan het zichtbaar maken van cultuurhistorische voetpaden. De eerste twee jaar zijn besteed aan inventarisatie, aan het creëren van draagvlak voor het project bij grondeigenaren, aan publiciteit en aan het herstel van enkele paden in Leusden. Een belangrijke conclusie die wij uit deze jaren trekken is dat voor het herstel van historische voetpaden een kortdurende impuls uit het Actieprogramma Cultuurbereik niet volstaat. Inbedding in het regulier beleid van dit langlopend traject lijkt echter niet eerder mogelijk dan in de nieuwe Cultuurnota 2005-2008. Om de voortgang te garanderen wordt nog twee jaar geld uit het actieprogramma gegeven. Daarbij verbreedt LBU zijn

aandacht naar in principe elke gemeente met historische voetpaden en zet in op versterking van de publiciteit. Afstemming met het Agenda 2010-project Wandelpadennetwerk tenslotte is vereist. Beoogd resultaat: uitvoeringsplannen per gemeente, voor prioritering, herstel en publieksbereik. Bijdrage: € 25.000,- voor projectcoördinatie en publiciteit.

- **Labyrinth (vervolg)**

Het Utrechts Bureau voor Toerisme heeft in 2001 onderzocht of het Franse, zeer succesvolle project Labyrinthus toepasbaar is in de provincie Utrecht. Het gaat hier om landschapskunst verbonden met de cultuurhistorische waarden in het landschap. Ter versterking van de beleving daarvan worden op maïsvelden, door middel van zaaipatronen, doolhoven geschapen. Met behulp van theatrale elementen wordt aan de 'dolende mens' het cultuurhistorische verhaal verteld.

Vanuit het ACB is een bijdrage gegeven om te onderzoeken of het project MaisLabyrinth haalbaar is. Onder andere door kritisch te kijken naar buitenlandse ervaringen is er een uitstekend ondernemingsplan gekomen voor dit project waaruit blijkt dat er ook ruimte is voor een dergelijke grootschalige toeristische attractie in de zomermaanden. Inmiddels zijn verschillende geldgevers benaderd en is er zicht op bij elkaar krijgen van het grote benodigde bedrag. Een geschikte locatie voor het Maislabyrinth is gevonden bij Fort Vechten. Voor de cultuurhistorische theatrale invulling werkt het UBT samen met de amateurkunstdeskundigheid van de stichting Zimihc. Specifiek voor deze culturele invulling is een bijdrage uit het actieprogramma op zijn plaats.

Beoogd resultaat: een Maislabyrinth in de zomer 2003, een cultuurhistorische dagattractie. Bijdrage: € 30.000,- voor 2003 voor de theatrale cultuurhistorisch invulling.

5. Culturele planologie op de agenda zetten

"Zowel in het stedelijk als in het landelijk gebied van de provincie spelen zich vrij ingrijpende veranderingen af. Er zijn omvattende, complexe processen van stadsuitbreiding en landinrichting gaande; de kwaliteit van de openbare ruimte wordt daarbij makkelijk uit het oog verloren. Wij willen met het programma die acties stimuleren waarbij een kwalitatieve inbreng in deze processen wordt gecombineerd met de zorg voor betrokkenheid van bewoners." (citaat actieprogramma)

- **Gemeente Nieuwegein: Kunstenfestival (vervolg)**

Voor 2002 stond de start van het jaarlijkse Kunstenfestival op het programma, een festival dat rechtstreeks verband legt met de op handen zijnde stadsvernieuwing in Nieuwegein. Als gevolg van de gemeenteraadsverkiezingen is in 2002 lagere prioriteit aan het festival gegeven en schuift de start op naar 2003.

Beoogd resultaat: een jaarlijks festival in het teken van stadsvernieuwing. De bijdrage: € 34.000,- voor 2003 en 2004.

- **Landinrichting De Venen**

Het veengebied Utrecht- Zuid-Holland wordt opnieuw ingericht. Integraal aspect van dit proces is de zorg voor de kwaliteit van de openbare ruimte, waaraan kunst en vormgeving een wezenlijke bijdrage kunnen leveren. In 2002 is het project Zangsporen succesvol afgerond. Kunstenaars en bewoners hebben voor dit

project bijzondere plekken in kaart gebracht in de Venen. Voor dit project is in 2002 een bijdrage geleverd uit de geldstroom BKV.

Het landinrichtingsproces gaat de komende jaren verder en daarbij willen we ook het culturele aspect blijven stimuleren. Een bijdrage uit het algemene deel van het actieprogramma is mogelijk voor de organisatie van directe inbreng van de bewoners en koppeling met de sociaal-culturele geschiedenis. Beoogd resultaat: een nieuw cultureel project in het landinrichtingsgebied De Venen.

De bijdrage: een voorlopige reservering van € 20.000,-.

V Cultuur en School

* *Cultureel Erfgoed*

De helft van het voor Cultuur en School beschikbare budget is gericht op het uitbreiden en inbedden van cultureel erfgoed educatie in het curriculum van het basis- en voortgezet onderwijs.

Daartoe heeft de Federatie Stichts Cultureel Erfgoed een vierjarenplan 2001 – 2004 opgesteld met als doel de erfgoededucatie een vaste plaats in het onderwijs te geven. Kern ervan is dat een aantal projectmodellen wordt vertaald naar de lokale culturele omgeving van een school of groep van scholen. In 2002 heeft de Federatie de banden met het onderwijs verder te versterkt. Reeds ontwikkelde projecten beklijven op de scholen, en de nieuw ontwikkelde projecten krijgen een hoge waardering van zowel de docenten als de leerlingen. Volgens het landelijk bureau Erfgoed Actueel staat de provincie Utrecht aan de top wat betreft de resultaten bij het onderwijs.

Ongeveer 50% van de scholen voor voortgezet onderwijs heeft in 2002 gebruik gemaakt van een of meerdere educatieprojecten van de Federatie. Voor 2003 is het streven om 70 % van de scholen voor voortgezet onderwijs te bereiken. De belangstelling voor cultureel erfgoed in het voortgezet onderwijs is groeiende. Dit uit zich in zowel de vraag vanuit het onderwijs naar invulling voor de praktische opdrachten en profielwerkstukken, als voor deelname van erfgoed in de 'kunstendagen' - die in de provincie Utrecht dan ook omgedoopt zijn in 'cultuurdagen'. Tevens zoekt het voortgezet onderwijs naar mogelijkheden cultureel erfgoed een sterkere rol te geven in de inhoud van de vakken ckv1 (havo / vwo) en ckv vmbo. Reeds in 2002 is gestart met het beantwoorden van deze vraag.

Ook is de federatie in 2002 samenwerking aangegaan met ROC De Amerlanden waaruit het project 'Veens Verleden', voor inburgeraars is voortgekomen. De ROC heeft aangegeven de samenwerking met de federatie graag voort te willen zetten voor andere vestigingen. Effect van al deze ontwikkelingen is dat de doelgroepen 'jongeren' en 'allochtonen' nog beter dan voorheen bereikt gaan worden.

Het bereiken van alle 500 scholen voor basisonderwijs vraagt meer tijd en geld dan op het ogenblik beschikbaar is. In 2002 is ongeveer een kwart van de basisscholen bereikt met een diversiteit aan projecten. De belangstelling vanuit het basisonderwijs voor een van deze projecten, namelijk 'Op stap met Jet en Jan, jong in 1910' was zeer groot waardoor extra energie gestoken is en wordt in de verdere vertalingen van dit project. Voor 2003 is het streven om 40 % van de basisscholen te bereiken.

Van groot belang is de rol van de intermediairs: zij staan als koppelaar tussen het onderwijs en het culturele veld. Zij zijn de mensen die ervoor zorgen dat het gebruik van erfgoed in het onderwijs een structureel karakter heeft.

Beoogd resultaat 2003: 70 % bereik van scholen voortgezet onderwijs; 40% bereik basisscholen; modellen voor toepassingen in de ROC's verder ontwikkelen; intermediaire functie voortzetten en uitbouwen.

De bijdrage: € 212.000,-- als een algemene bijdrage in de kosten.

*** *Kunsten***

Anders dan bij het erfgoed beperkt de kunsteducatie in het kader van Cultuur en School zich geheel tot het voortgezet onderwijs (ondersteuning van het basisonderwijs behoort tot het regulier beleid kunsteducatie). Kunst Centraal, het provinciaal steunpunt kunsteducatie, voert evenals de Federatie een vierjarenplan uit. Alle scholen zijn betrokken bij regionale cultuurplatforms, waar vraag en aanbod tot afstemming komen. Er zijn inmiddels afzonderlijke platforms voor vmbo-scholen. De informatievoorziening voor docenten en leerlingen (website en krant) voldoet goed. Het Kunstprogramma basisvorming voor vmbo en vwo-scholen is ingevoerd op circa 2/3 van de scholen.

Kunst Centraal heeft zich met succes ingespannen voor de uitbreiding van het aantal gemeentelijke Cultuurdagen en gaat in 2003 de samenwerking met de Federatie Stichts Cultureel Erfgoed uitbouwen om ook in de Cultuurdagen het culturele erfgoed bij jongeren onder de aandacht te brengen. In 2002 hebben 16 scholen deelgenomen aan de Cultuurdagen voor CKV1 HAVO/VWO; in 2003 zullen dit naar verwachting 17 scholen zijn. Aan de Cultuurdagen voor het VMBO hebben in 2002 7 scholen deelgenomen. In 2003 zullen dat naar verwachting 11 scholen zijn. Het steunpunt fungeert als aanjager en organisator voor de eerste jaren. Later nemen de lokale culturele instellingen de verantwoordelijkheid hiervoor over.

Sedert 2001 is de samenwerking tussen het ROC De Amerlanden en Kunst Centraal versterkt. Het ROC heeft een ambitieus kunstprogramma en vraagt het steunpunt om de ontwikkeling en uitvoering van kunsteducatieve projecten. De organisatie op locatie is in handen van het ROC zelf. Het programma beslaat alle locaties van dit ROC en voorziet ook in bijdragen van de betrokken gemeenten.

Beoogd resultaat 2001-2004: 100% participatie van scholen in de regionale platforms; 100% bereik van leerlingen en docenten via informatiemedia; uitbreiding kunstmenu's in de onderbouw; uitbreiding aantal cultuurdagen; versterking van kunsten in het ROC-beleid.

Uit het budget voor kunsteducatie wordt ook een bijdrage gegeven aan de provinciale voorronde van Kunstbende Utrecht. De organisatie van de Kunstbende Utrecht is inmiddels aangehaakt bij Kunst Centraal.

De bijdrage: € 213.000,- als een algemene bijdrage in de kosten, inclusief de bijdrage aan de Kunstbende.

VI Beeldende kunst en vormgeving

Beleidsombuigingen

Zoals vermeld in het Actieprogramma Cultuurbereik 2001-2004 is in 2002 het door het rijk uitgewerkte beleidskader BKV herzien en uitgebreid met twee doelstellingen: Cultuurbereik en Cultureel Ondernemerschap. Dit betekent dat er voor 2003 nieuwe accenten worden gelegd in de besteding van de landelijke geldstroom BKV. Zoals vereist in het van rijkswege uitgewerkte beleidskader bestemmen wij 50% van de middelen voor Cultuurbereik en Cultureel Ondernemerschap en 50% voor Overige projecten. De totale landelijke geldstroom BKV 2003 voor de provincie Utrecht bedraagt naar verwachting op jaarbasis € 522.379,-. Hieruit worden projectsubsidies verstrekt aan kunstenaars, initiatiefnemers van festivals en publieksmanifestaties, aanvullende bijdragen voor de infrastructurele voorzieningen, de convenantgemeenten Zeist en Nieuwegein en het verwervingsbudget voor de Kunstuitleen.

Naast deze landelijke geldstroom is het eigen provinciale budget de afgelopen jaren fors toegenomen. Reden hiervoor is dat de provincie een degelijke infrastructuur wil opbouwen waarvoor zij zelf verantwoordelijk is, inhoudelijk en financieel. Deze eigen middelen worden aangewend voor het Centrum Beeldende Kunst, de Lucas X-gids, een BK-magazine, het netwerk van Beeldende Kunstinstituten, de provinciale kunstuitleen en een kunstenaarsvoorziening, het Grafisch Atelier. In de cultuurnota 1999-2002, die onlangs met twee jaar is verlengd tot 2004, is dit heldere onderscheid tussen de geldstroom en de eigen middelen, dus tussen infrastructuur en projectmatig stimuleren nadrukkelijk aangebracht.

Cultuurbereik en Cultureel Ondernemerschap

Bij cultuurbereik is het doel het vergroten van het publieksbereik door meer en ander publiek bij cultuur te betrekken. Het gaat zowel om het ingevoerde publiek als om nieuw publiek, zoals jongeren, ouderen, etnische groepen, achterstands- en minderheidsgroepen. Projecten die drempelverlagend zijn in het algemeen kunnen hier bij horen, maar ook projecten die direct gericht zijn op een bepaalde doelgroep.

Cultureel ondernemerschap gaat over de versterking van de marktpositie van kunstenaars en kunstenaarsorganisaties. Belangrijk is een zelfstandige en een economisch gezonde positie van kunstenaarsinstellingen en kunstenaars op de vrije culturele markt. Onder deze doelstelling vallen onder meer projecten van kunstenaars en collectieven die zich richten op de promotie van het eigen werk en projecten van instellingen waarbij gemikt wordt op professionalisering, deskundigheidsbevordering en profilering.

Provinciale Kunstuitleen

De Provinciale Kunstuitleen verwerft in toenemende mate op een vernieuwende manier haar collectie. Door middel van bijzondere educatieve programma's, die veelal gericht zijn op jongeren, wordt een deel van de collectie geworven. Momenteel valt de kunstuitleen onder de PBCU. Vanaf 2003 zal de kunstuitleen onderdeel uitmaken van het provinciaal Centrum Beeldende Kunst en Vormgeving.

Convenantgemeenten

De convenantgemeenten Nieuwegein en Zeist hebben Cultuurbereik en Cultureel Ondernemerschap inmiddels verwerkt in hun beleidsplannen en zullen naar verwachting een zelfde verdeling van de middelen als de provincie hanteren. Beide gemeenten hebben in hun beleidsplannen expliciet gekozen voor een thematische benadering. Zeist richt zich op culturele planologie en Nieuwegein op meer betrokkenheid van haar inwoners.

Projecten voor publiek

Projecten voor publiek zijn de grotere, met veel publiciteit gepaard gaande tentoonstellingen en manifestaties, of projecten gericht op jeugd of ander, minder gangbaar publiek. Ook projecten van cultureel ondernemerschap vallen hieronder zoals manifestaties waarbij jong talent wordt gepromoot en projecten van kunstenaars waarbij een duidelijk element van cultureel ondernemerschap (bijvoorbeeld een marktplan) wordt gepresenteerd.

Overige projecten

In 2002 kwamen hiervoor diverse projecten in aanmerking zoals Keramuze, een tentoonstelling van keramiek voor een breed publiek; een project voor kinderen op de onderbouw van de middelbare school; Fantasy Island, een project om de bijzondere tekeningencollectie van de provincie te ontsluiten voor een nieuw en breder publiek; Art Primeur, een tentoonstelling van werk van pas afgestudeerde kunstenaars. In 2003 willen wij nadrukkelijker dan voorheen de doelstellingen van het Actieprogramma Cultuurbereik van toepassing laten zijn bij de beoordeling van de projecten die worden ingediend.

In het huidige beleid is de vormgeving van de openbare ruimte in toenemende mate een speerpunt. Kunst in de openbare ruimte, mits op doordachte wijze gerealiseerd en rekening houdend met de context waarin het plaatsvindt, kan bijzondere culturele planologie opleveren. Vanuit de kunst in de openbare ruimte heeft de provincie de aandacht gericht op het brede terrein van de vormgeving. Omdat de vormgeving in het beeldende kunstbeleid vervlochten is, heeft de provincie gekozen voor vormgeving van de openbare ruimte. Dit beleidsonderdeel heeft de volle aandacht maar staat tegelijkertijd nog in de kinderschoenen. Wij willen via deze term opdrachtgevers stimuleren om een nieuwe visie op kunst in de openbare ruimte te ontwikkelen.

IMPULSEN VOOR GEMEENTEN EN HET PROVINCIALE-REGIONALE VELD

x 1.000 (richtbedragen)

	2001		2002		2003		2004	
	f.	€	€	€	€	€	€	
a) totaal		1.456	661	991	991	991	991	991
b) af: uitvoeringskosten	100	45	45	36	36	36	36	
c) af: naar Cultuur en School	460	209	227	227	227	227	227	
d) beschikbaar	896	407	719	728	728	728	728	
<i>De acties:</i>								
<i>e) versterking programmering</i>								
1. PoezieZeist	70	32	32	10	--	--	--	
2. Museum&Theater	40	18	--	18	*	*	*	
3. Samenwerking podia	50	23	57	68	68	68	68	
4. Cultuur&Recreatie	25	11	11	60	*	*	*	
5. Cultuur & Zorg	--	--	--	15	*	*	*	
6. Samenwerking amateurs	85	39	34	11	11	11	11	
7. Cultuur op de regionale omroep	--	--	23	23	--	--	--	
8. Uitbreiding Kunstbus	--	--	7	3	--	--	--	
9. Stimulering kleinere gemeenten	--	--	--	29	*	*	*	
10. Cultuurpunten	--	--	154	80	*	*	*	
11. Provinciaal netwerk cultuurpunten	--	--	--	50	*	*	*	
<i>h) culturele diversiteit</i>								
1. Zoekopdracht culturele diversiteit	50	23	23	45	45	45	45	
2. Provinciale impuls	100	45	45	--	*	*	*	
3. Werkplaats/Rasa Lounge	--	--	--	20	*	*	*	
4. Dox	--	--	--	35	*	*	*	
5. Open Geloofshuizen maand	--	--	--	20				
<i>i) jeugd</i>								
1. Cultuurdagen	40	18	14	18	18	18	11	
<i>k) cultureel vermogen</i>								
1. www.Collectie Utrecht.nl	100	45	45	40	40	--	--	
2. Monumentennacht	15	7	91	45	45	*	*	
3. Historische voetpaden	100	45	45	25	25	*	*	
4. Labyrinthen	--	--	6	30	30	*	*	
<i>l) culturele planologie</i>								
1. Stadsvernieuwing N'gein	--	--	34	34	34	34	34	
2. Landinrichting De Venen	--	--	--	20	20	*	*	
m) voltooide projecten	105	48	75					
n) nog te bestemmen	--	--	23	29	29			

* = (eventuele) raming in actualisering 2004

CULTUUR EN SCHOOL

x 1000 (richtbedragen)

	2001		2002	2003	2004
	f.	€	€	€	€
a) overeengekomen minimum	437	198	198	198	198
b) bij: verschuiving algemeen deel	460	209	227	227	227
c) beschikbaar	897	407	425	425	425
d) voor erfgoededucatie	449	204	212	212	212
e) voor kunsteducatie	448	203	213	213	213

DECENTRALE GELDSTROOM BKV

x 1.000 (richtbedragen)

f) beschikbaar	1.151	522	522	522	522
<u>cultuurbereik & cultureel ondernemerschap</u>					
g) kunstuitleen	250	113	113	114	114
h) convenantgemeenten w.v. Nieuwegein Zeist	184	83	83	43	43
			41.861	41.544	
i. projecten voor publiek	--	--	--	100	100
j) netwerk instellingen	185	84	84	--	--
k) tekeningencollectie	45	20	20	--	--
<u>overig</u>					
l) incidentele acties	487	221	221	186	186
m) convenantgemeenten				43	43
m) uitvoeringskosten	10	5	15	36	36